

HAAKBEKKEN IN GRONINGEN

Phil Koken

Elke vogelaar heeft denk ik wel één of meerdere wenssoorten om ooit eens te willen zien, natuurlijk het liefst in eigen land. Misschien omdat de vogel een zeldzaamheid is, of omdat ze zo bijzonder mooi is getekend in het vogelboek. Maar wellicht ook om een mooie foto van het beestje te maken. Of om andere redenen, dat maakt natuurlijk allemaal niet zoveel uit. Een wens blijft immers een heel persoonlijk iets.

De haakbek, een vrij forse noordelijke vinkensoort die enigszins lijkt op een witbandkruisbek maar toch duidelijk heel anders is, was zo'n soort voor mij. In de eerste plaats om te zien en te horen, maar vooral ook om te fotograferen. Gelukkig komen wensen ook in deze tijd nog wel eens uit, zoals afgelopen november.

Elk seizoen maken een paar vogelvrienden en ik een soort van wenslijstje wat er mogelijk zal worden waargenomen in Nederland. Het is geen officieel lijstje, want eigenlijk is het meer stoere borrelpraat onderweg tijdens het vogelen. Zo was het ook vlak voor het weekend van 13 november jl. De haakbek werd geregeld genoemd, overigens net als de afgelopen seizoenen.

Opeens leek het werkelijkheid te gaan worden! Medio november werd in diverse omliggende landen melding gemaakt van één of meerdere haakbekken: in Denemarken waren zelfs foto's gemaakt van een haakbek die nota bene gewoon over de schoen van één der toegestroomde vogelaars wandelde, op zoek naar voedsel. Ook uit Duitsland kwam een melding. En zelfs uit Groot-Brittannië. Dus waarom nu eens niet uit Nederland?!

Het zou ook weer eens hoog tijd worden: de eerste geregistreerde waarneming in ons land dateert immers van 1890, maar is midden jaren '90 van de vorige eeuw na herziening van de Nederlandse Avifaunalijs afgevoerd. Latere waarnemingen dateren van 1909 (2 dood gevonden vogels). In 1928 werd een haakbek gevangen en als kooivogel gehouden totdat de vogel overleed in 1931. Een meer recente waarneming uit 1996 betref waarschijnlijk een ontsnapte kooivogel vanwege de zeer lange nagels, alhoewel de Groningse vogels óók lange nagels hadden.

Kortom, de haakbek zou een nieuwe soort zijn op de Nederlandse lijst voor alle huidige vogelaars in ons landje. Dus het werd met recht een spannende periode! Zouden ze dan eindelijk weer eens komen?

Maandag 15 november jl. was het bingo! In de late namiddag, vlak voor het donker, kwam de melding binnen!! De eerste haakbek sinds vele jaren... maar helaas,... de vogel was tegen een raam in Leeuwarden gevlogen, vervolgens versuft direct naar een vogelasiel gebracht en spijtig genoeg de volgende ochtend overleden. Maar ja, u kent het gezegde: als er één haakbek over de dam is....

Daags erop, wederom in de late namiddag, werden maar liefst twee exemplaren ontdekt in Groningen-stad. Een adult mannetje en een vrouwtje of juveniele vogel bevonden zich gezellig samen op een klein grasveldje midden in een buitenwijk van Groningen. De gelukkige ontdekker, Jacob Bosma, was die dag op zoek ge-

gaan naar eerder gemelde pestvogels in diezelfde buurt en zag plots een vrouwtje-type haakbek rondscharrelen. Toen er een dame aangewandeld kwam met haar hond, werd ze vriendelijk doch resoluut gemaand vooral niet te dicht langs die ene vogel op het grasveld te lopen, waarop ze enigszins verbaasd rondkeek en zei: "Bedoelt u die rode vogel daar?". Er bleek ook een adult mannetje haakbek aanwezig te zijn! U zult begrijpen dat de ontdekker van de zenuwen zijn superontdekking, met trillende knieën, nauwelijks kon doorgeven op het Dutch Birding semafoon-netwerk. Vogelend Nederland stond op zijn kop en maakte zich al spoedig op voor een zéér vroege rit naar Groningen-stad. Met lichte druk snel een vrije ochtend afgedwongen om zodoende bij het eerste licht ter plekke te kunnen zijn. En niet voor niets!

Man haakbek, Groningen 19 november 2004 – Phil Koken

Arme bewoners... ze hadden nog nooit zóveel bezoek gekregen als in die novemberweek... Woensdagochtend 17 november kwamen enkele honderden vogelaars van heinde en verre naar het trapveldje getogen, dat al spoedig in één groot modderveld veranderde door de aanhoudende motregen en vooral de vele, vele vogelaars. Nee, die grasmat zou beslist zijn afgekeurd voor gebruik in de Arena. Maar ja, het slechte weer maakte eigenlijk niets uit, want de vogels lieten zich werkelijk bijzonder fraai zien. Ze waren, zo bleek al spoedig, totaal niet schuw en zelfs tot zeer dichtbij te benaderen.

De daaropvolgende dagen was het een aanhoudende stroom van vogelaars uit binnen- en buitenland, een drukte van jewelste. De vogels lieten zich steeds prachtig zien en leken onverstoort; zo liep een van de vogels letterlijk over een

in de modder liggende fotograaf. Ze waren klaarblijkelijk geheel niet gewend aan mensen! Ze waren zelfs zó tam dat er door sommigen beeldvullende foto's gemaakt zijn met slechts een eenvoudige mobiele telefoon! Een nieuwe vorm van vogels fotograferen was hiermee ontstaan. Tja, een haast onnatuurlijke situatie wellicht, maar dat mocht de vogelpret niet drukken.

Vrouw of juveniel haakbek, Groningen 19 november 2004 – Phil Koken

Vrijdag 19 november was ik gelukkig roostervrij en, nog gelukkiger, was het eindelijk beter weer geworden! En dus ben ik samen met Cock Blouw, Richard Pieterse en Jack Folkers nogmaals naar Groningen gereisd. We hebben mooie plaatjes kunnen schieten van beide vogels, die bij tijd en wijle soms ook prachtig aan het zingen waren. Weliswaar kort, maar duidelijk was het vrij helder soort jodelen hoorbaar. Vrij vertaald klonk het als: "Nou moe, daar heb je alwéér die vreemde horde tweeënige wezens, liggend in de modder met die lange toeters die een continu klikkend geluid maken..."

Zaterdag 20 november was de laatste dag dat de haakbekken zich lieten zien, daarna zijn ze spoorloos verdwenen. Verder getrokken? Gegrepen door een kat? Niemand die het weet.

Voor mij, en ik weet zeker ook voor vele anderen, was het haakbekken-spektakel één van de meest bijzondere waarnemingen van het afgelopen jaar. Een adulte man en vrouwtje-type haakbek, beide zeer mooi gezien en gehoord. En ook nog eens prachtige foto's van kunnen maken. Zo gaat het lang niet altijd...